

Σ υ ν ε δ ρ ί α σε δημόσια στο ακροατήριο της μεταβατικής του έδρας στη Ρόδο (αίθουσα συνεδριάσεων του Εφετείου Δωδεκανήσου) στις 26 Σεπτεμβρίου 2025, ημέρα Παρασκευή και ώρα 12.30 π.μ., με δικαστή τον Βασίλειο Φαϊτά, Εφέτη Διοικητικών Δικαστηρίων και γραμματέα τη Γεωργία Ιατρού, δικαστική υπάλληλο

γ ι α να δικάσει την από 7.6.2022 έφεση (με αριθμ. βιβλ. ενδίκων μέσων ΕΦ 1150/8.8.2022)

τ η ς

Δικονομίας, του πληρεξουσίου της δικηγόρου

, η οποία παραστάθηκε με δήλωση, κατ' άρθρο 133 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής

κ α τ' α υ τ

που παραστάθηκε με τον πληρεξουσίου του δικηγόρου

κ α ι κατά της 46/2022 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Ρόδου (Τμήμα Ιο).

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης ο διάδικος που εμφανίστηκε στο ακροατήριο ανέπτυξε τους ισχυρισμούς του και ζήτησε όσα αναφέρονται στα πρακτικά.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το νόμο

Η κ ρ ί σ η τ ο υ σ ε ί ν α ι η ε ξ ή ς :

1. Επειδή, με την κρινόμενη έφεση, για την οποία καταβλήθηκε το οριζόμενο από το άρθρο 277 παρ. 1, 2 β' και 5 του κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 2717/1999 (ΦΕΚ 97 Α') Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας παράβολο, ύψους 100 ευρώ (βλ. το δεσμευμένο e-Παράβολο 509753504952 1121 0074 , με ημερομηνία πληρωμής 6.6.2022, σύμφωνα με την σχετική βεβαίωση της 26.6.2017 (ΑΓ 286/2017) αγωγή που η εκκαλούσα άσκησε κατά του εφεσίβλητου Με την αγωγή αυτή, ειδικότερα, η ήδη εκκαλούσα, με επίκληση τις διατάξεις των άρθρων 105 και 106 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα και 932 του Αστικού Κώδικα, ζητούσε, κατόπιν νόμιμης μετατροπής του αγωγικού αιτήματος από κατανηφιστικό σε αναγνωριστικό, να αναγνωρισθεί η υποχρέωση του εφεσίβλητου, α της καταβάλει, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής, το ποσό των 15.000 ευρώ, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, την οποία, όπως επικαλείται, υπέστη από τον τραυματισμό της, ο οποίος έλαβε χώρα στις 10.6.2016, όταν το μοτοποδήλατο που οδηγούσε επί της δημοτικής οδού Ιπποδάμου στην Παλιά Πόλη της Ρόδου επέπεσε σε λακκούβες που υπήρχαν σε όλο το πλάτος της οδού και ο οποίος (τραυματισμός), κατά την άποψή της, οφείλεται σε παράνομες πράξεις και παραλείψεις των οργάνων του ήδη εφεσίβλητου Δήμου αναφορικά με τη λήψη των αναγκαίων για τη διατήρηση της καλής κατάστασης του οδοστρώματος μέτρων.

2. Επειδή, στο μεν άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα (ΕισΑΚ - πδ 456/1984, ΦΕΚ 164 Α') ορίζεται ότι: «Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης, που υπάρχει νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου από πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων που βρίσκονται στην υπηρεσία τους». Κατά την έννοια των παραπάνω διατάξεων, ευθύνη του Δημοσίου ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου προς αποζημίωση γεννάται όχι μόνο από την έκδοση μη νόμιμης εκτελεστικής διοικητικής πράξης ή από τη μη νόμιμη παράλειψη έκδοσης πράξης, αλλά και από μη νόμιμες υλικές ενέργειες των οργάνων τους ή από παραλείψεις οφειλόμενων νόμιμων υλικών ενεργειών αυτών, εφόσον οι εν λόγω υλικές ενέργειες ή παραλείψεις συνάπτονται με την οργάνωση και τη λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών ή των υπηρεσιών του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου και με αυτές παραβιάζεται κανόνας δικαίου, με τον οποίο προστατεύεται πέραν του γενικού συμφέροντος και ορισμένο ατομικό δικαίωμα. Εξάλλου, ευθύνη του Δημοσίου ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου συντρέχει, τηρουμένων και των λοιπών προϋποθέσεων του νόμου, όχι μόνο όταν με πράξη ή παράλειψη οργάνων τους παραβιάζεται συγκεκριμένη διάταξη ή νόμος, αλλά και όταν παραλείπονται τα ιδιαίτερα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις που προσιδιάζουν σε συγκεκριμένη υπηρεσία και προσδιορίζονται από την κείμενη εν γένει νομοθεσία, τα διδάγματα της κοινής πείρας και την αρχή της καλής πίστης (ΣτΕ 300/2020, 252/2020, 116/2019, 484/2018, 15/2018, 1414/2017, 2775/2016 κ.ά.). Η ως άνω δε ευθύνη του Δημοσίου ή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου και με την αρχή της καλής πίστης (ΣτΕ 1326/2017, 1613/2016 κ.ά.). Απαραίτητη, εξάλλου, προϋπόθεση για την επιδίκαση αποζημίωσης είναι η ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της παράνομης πράξης ή παράλειψης ή υλικής ενέργειας ή παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης υλικής ενέργειας του δημοσίου οργάνου και της επελθούσας ζημίας. Αιτιώδης δε σύνδεσμος υφίσταται όταν, σύμφωνα με τα διδάγματα της κοινής πείρας, η φερομένη ως ζημιόγωνα πράξη ή παράλειψη ή υλική ενέργεια κλπ. ήταν εξ αντικειμένου επαρκώς ικανή (πρόσφορη), κατά τη συνήθη και κανονική πορεία των πραγμάτων, να επιφέρει το ζημιόγONO γεγονός (ΣτΕ 656/2025, 2126/2024, 300/2020, 1699/2019, 969/2018, 1414/2017, 2168/2016, 2669/2015, 4741/2014 Ολομ. κ.ά.).

3. Επειδή, εξάλλου, στο άρθρο 932 του Αστικού Κώδικα, το οποίο εφαρμόζεται αναλόγως, ελλείψει ειδικότερης ρύθμισης, και στις περιπτώσεις της ατυχίας ευθύνης του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, βάσει των άρθρων 105 και 106 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα (ΣτΕ 156/2022, 1774/2020, 2210/2017, 410/2016, 1123/2015, 3552/2014), προβλέπεται ότι: «Σε περίπτωση αδικοπραξίας, ανεξάρτητα από την αποζημίωση για την περιουσιακή ζημία, το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει εύλογη κατά την κρίση του χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. ...». Από την παραπάνω διάταξη, το περιεχόμενο της οποίας είναι σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας, όπως κατοχυρώνεται από το άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος (ΣτΕ 1210/2019, 1638/2017, 2775/2016, 1123/2015, 3411/2014), συνάγεται ότι σε περίπτωση παράνομης πράξης ή παράλειψης ή υλικής ενέργειας κλπ. οργάνων, κατά τις ίδιες ή άλλοι νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου και κοινωνικών υποδομών στις οποίες δεν πρέπει ούτε να υποβαθμίζονται την απαξία της παράνομης πράξης, παράλειψης, υλικής ενέργειας ή παραλείψεως οφειλόμενης νόμιμης υλικής ενέργειας με την επιδίκαση ιδιαίτερα χαμηλού ποσού, ούτε να καταλήγουν, με ακραίες εκτιμήσεις, στον υπέρμετρο πλουτισμό του ενός μέρους (ΣτΕ 1210/2019, 83/2018, 110/2017, 710/2016, 1906/2015 κ.ά.).

4. Επειδή, περαιτέρω, στο άρθρο Ι του ν. 3155/1955 "Περί κατασκευής και συντηρήσεως οδών" (ΦΕΚ 63 Α') ορίζεται ότι: «Αι οδοί της χώρας διακρίνονται εις: α) Εθνικές, β) Επαρχιακές και γ) Δημοτικές ή Κοινοτικές», στο άρθρο 4 ότι: «Δημοτικά και Κοινοτικά οδοί είναι αι οδοί αι εξυπηρετούσαι τας πάσης φύσεως ανάγκας ενός Δήμου ή μιας Κοινότητας εντός των διοικητικών ορίων αυτών» και στο άρθρο 5, ότι: «1. ... 2. ... 3. Αι Δημοτικά και Κοινοτικά Οδοί κατασκευάζονται, ανακαινίζονται και συντηρούνται υπό των οικείων Δήμων και Κοινοτήτων. 4. ...». Εξάλλου, στο άρθρο 75 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114 Α'), ως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, ορίζεται ότι: «Αρμοδιότητες Ι. Οι δημοτικές και οι Κοινοτικές αρχές διευθετούν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας. Οι αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων κυκλοφορίας, ο καθορισμός πεζοδρομίων, μονοδρομήσεων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας ... σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. 5. ... 6. ... 7. Ο σχεδιασμός, η κατασκευή, συντήρηση και Διαχείριση υποδομών για τη στήριξη της τοπικής οικονομίας, όπως έργων οδοποιίας, συστημάτων άρδευσης, αντιπλημμυρικών και εγχειοβελτιωτικών έργων. ... β) ... γ) Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των πόλεων και των οικισμών, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως: 1. Η εξασφάλιση και διαρκής βελτίωση των τεχνικών και κοινωνικών υποδομών στις πόλεις και τα χωριά ... 2. ... 3. ... 4. Η ρύθμιση της κυκλοφορίας, ο καθορισμός πεζοδρομίων, μονοδρομήσεων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας ... και γενικότερα η λήψη μέτρων για την προστασία της ζωής και της περιουσίας των κατοίκων ... 12. ... 13. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την πρόσκόπη οδοστρωμάτων των δημοτικών οδών που βρίσκονται εντός των διοικητικών τους ορίων και εξυπηρετούν, δια των οργάνων τους, να επιβλέπουν και να ελέγχουν την καταλληλότητα των και την επιδιόρθωση αυτών, προκειμένου να διεξάγεται ομαλά και με κάθε ασφάλεια, για τα κινούμενα επί των οδών αυτών οχήματα, η κυκλοφορία και να αντιμετωπίζονται άμεσα και έγκαιρα προβλήματα που δημιουργούνται από την τυχόν κακή κατάσταση αυτών. Αν δε, παρά την υποχρέωση που ηγιάζει από τις προαναφερόμενες διατάξεις και να αντιμετωπίζονται άμεσα και έγκαιρα παραλείψουν να προβούν στις ανωτέρω ενέργειες, με αποτέλεσμα να προκληθεί βλάβη σε διερχόμενα πρόσωπα, και δεδομένου ότι οι ως άνω διατάξεις δεν έχουν θεθεί αποκλειστικά χάριν του γενικού συμφέροντος, αλλά αποσκοπούν παράλληλα και στην εξυπηρέτηση των πολιτών, δηλαδή στην ουσία, δηλαδή στην ομαλή και ασφαλή κυκλοφορία τους, ο εν λόγω δήμος ευθύνεται σε αποζημίωσή τους για την ζημία που υπέστησαν συνεπεία των παραλείψεων αυτών (πρβλ. ΣτΕ 288/2011, 1969/2006, 740/2001).

5. Επειδή, τέλος, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 144 παρ. 1, 145 παρ. 1 και 2, 146, 147 και 148 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας συνάγονται τα εξής: Κάθε διάδικος φέρει

Η απόφαση δημοσιεύτηκε στον Πειραιά σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο της κύριας έδρας του Δικαστηρίου στις 27.3.2026.

Ο ΔΙΚΑΣΤΗΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ